

Handläggare
Erik Sundqvist
Telefon: 08-50843112

Till
Socialnämnden
2023-11-21

Rapport om budgetuppdrag om samlokalisering av socialsekreterare hos polisen

Redovisning av budgetuppdrag

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner rapport om budgetuppdrag om samlokalisering av socialsekreterare hos polisen.
2. Socialnämnden överlämnar rapport om budgetuppdrag om samlokalisering till stadsdelsnämnderna för kännedom.

Sammanfattning

Socialförvaltningen har fått i uppdrag att redovisa stadsdelsförvaltningarnas arbete med budgetuppdraget att samlokalisera socialsekreterare hos polis. Den 28 september arrangerades därför ett erfarenhetsutbyte där stadsdelsförvaltningarna fick presentera sina respektive arbeten med uppdraget.

Sammanfattningsvis kan sägas att man kommit olika långt i de olika stadsdelsförvaltningarna. I somliga är samlokaliseringen etablerad sedan år tillbaka medan den i andra är en relativt ny företeelse. Samtliga stadsdelsförvaltningar är dock positiva till samlokaliseringens effekter och beskriver efter uppdragets implementering en tätare samverkan med polis, vilken bland annat resulterat i bättre orosanmälningar enligt 14 kap 1 § SoL och ett mer effektivt samarbete kring ungdomar med normbrytande beteende.

De utmaningar man identifierat rör främst organisatoriska aspekter och den stora personalomsättningen hos respektive myndighet. Det har i vissa förvaltningar varit svårt att få lokaler hos polisen och i andra har det varit utmanande att få till stånd en mer strukturerad samverkan eftersom den samlokaliserade socialsekreterarens ordinarie arbetsuppgifter på socialtjänsten ska prioriteras.

Socialförvaltningen bedömer dock att samlokaliseringen effektiviserat och underlättat samverkan mellan polis och socialtjänst över hela staden och att den konkret har bidragit till ett

mer samlat och fokuserat arbete gentemot målgruppen unga med normbrytande beteende.

Bakgrund

Socialnämnden har i budget 2023 tilldelats uppdraget att vara stadsdelsnämnderna behjälpliga i arbetet med att samlokalisera socialsekreterare och polis i alla stadens lokalpolisområden.

Detta tjänsteutlåtande beskriver hur det ser ut över staden.

Ärendet

Alla stadens lokalpolisområden (LPO) har fysiskt samlokaliserat socialsekreterare hos polisen, även om Skarpnäcks stadsdelsförvaltning ännu inte har egna socialsekreterare på plats på LPO Globen. Så fort frågan om tillgängliga lokaler är löst kommer även Skarpnäcks stadsdelsförvaltning att ha socialsekreterare på plats.

I syfte att inhämta underlag för denna rapport anordnade socialförvaltningen ett erfarenhetsutbyte den 28 september där de samlokaliserade socialsekreterarna deltog och presenterade sina respektive förvaltningars arbeten. Sammanfattningsvis kan sägas att samlokaliseringen kommit olika långt i de olika stadsdelsförvaltningarna. Formerna skiljer sig något åt och vissa LPO:n är bemannade av socialsekreterare fler dagar i veckan än andra. I exempelvis Järva är samlokaliseringen väl etablerad och har varit en del av socialtjänstens samverkan med polisen sedan 2019, medan den i andra stadsdelsförvaltningar är relativt nyetablerad och ansvariga söker efter stabila former för samarbetet.

Samtliga stadsdelsförvaltningar uppger att samlokaliseringen genererat stora positiva effekter och att den avsevärt förbättrat samverkan mellan socialtjänsten och polismyndigheten. Som exempel nämns att polisen numera skriver bättre, mer konkreta och utförliga anmälningar enligt 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) SoL, att handläggningen av ärenden gällande unga lagöverträdare generellt sett går fortare samt att den ökade förståelsen för vandrars uppdrag lett till en förbättrad och mer effektiv samverkan.

Efter att ha tagit del av socialsekreterarnas redogörelser kan socialförvaltningen peka på ett par framgångsfaktorer vad gäller samlokaliseringen. Den första är att en utsedd samordnare hos polisen i det berörda lokalpolisområdet verkar underlätta samverkan och få denna att fungera mer effektivt. De socialsekreterare som arbetar gentemot ett LPO med en sådan samverkansfunktion menar att den i stor utsträckning underlättar deras kontakter, utgör en väg in i organisationen och ökar polisens kunskap om både socialtjänstens organisation och juridiska förutsättningar.

Den andra framgångsfaktorn är att tjänsten som samlokaliserad socialsekreterare tjänar på att vara tydligt och klart definierad. Stadsdelsförvaltningarna arbetar utifrån lokala förutsättningar och behov och utformar sin samverkan med polisen därefter. Detta ger dem möjlighet att anpassa samlokaliseringen och bidrar till flexibilitet och effektiv resursanvändning. I de fall där rollen inte blivit tillräckligt tydligt definierad kan dock osäkerhet uppstå kring den egna funktionen och vilka områden som ska prioriteras. Eftersom samlokaliseringen för vissa stadsdelsförvaltningar är en ny företeelse kan detta vara något som kommer avta i takt med att rollen implementeras och rutiner och samverkansformer formaliseras.

Nedan följer summariska sammanfattningar om respektive stadsdelsförvaltnings arbete med samlokaliseringen. Sammanfattningarna utgår främst ifrån hur tjänsten organiserats, i hur stor utsträckning de samlokaliserade socialsekreterarna fysiskt är på plats hos polisen, hur arbetsuppgifterna ser ut samt vilka fördelar och utmaningar som kan kopplas till rollen.

Järva

Järva stadsdelsförvaltning har tre socialsekreterare som bemannar LPO Järva. De bemannar polishuset tre och en halv dagar i veckan på ett roterande schema och utgör en länk mellan socialtjänsten och polisen. Organisatoriskt är de placerade vid socialtjänstens ungdomsenhet.

Socialsekreterarna kan vid behov medverka i förhör och är även med på polisens utsättningar. De skriver en del yttranden enligt 11§ lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, LuL, om ungdomen ifråga inte redan har en pågående kontakt på socialtjänsten, och arbetar även som SIG-samordnare.

Inom LPO Järva finns en särskilt utsedd samverkansfunktion hos polisen för att underlätta samverkan med socialtjänsten och andra myndigheter. Denna funktion underlättar väsentligt samverkan mellan myndigheterna och bidrar till ett gott samarbete. Samverkansfunktionen sorterar under polisens ungdomsgrupp och har tillsammans med socialsekreterarna avstämningar varje vecka. De deltar också i Trefas tillsammans med kriminal- och frivården, har veckovisa individforum och initierar och koordinerar poliser till SIG-insatser. Samverkansfunktionen följer också upp alla anmälningar som polisen gör enligt 14 kap. 1 § SoL.

Järvas socialsekreterare menar att samlokaliseringen hos polisen blivit nästintill outhärlig och att den inneburit ett flertal förbättringar inom en mängd områden - bland annat att handläggningen av ärenden gällande unga lagöverträdare snabbats

på, att polisen och socialtjänstens ges en sammanhållen bild av ungdomarna och att de tillsammans på ett mer effektivt sätt kan arbeta gentemot de kriminella gängens nyrekrytering.

Socialsekreterarna uppger också att man tack vare samlokaliseringen och samverkansfunktionen hos polisen fått ned antalet skjutningar och även lyckas förhindra våldsdåd.

Järvas utmaningar består främst i polisens stora personalomsättning och myndighetens resursfördelning vid akuta situationer.

Socialsekreterarna uppger att polisen i större utsträckning än socialtjänsten dras med hög personalomsättning, vilket delvis är ett organisatoriskt problem i och med polisens tjänstgöring, men också något som försvårar ett fördjupat samarbete eftersom ett sådant bygger på personkännedom och tillitsfulla relationer.

Skärholmen

Skärskolmens stadsdelsförvaltning har två socialsekreterare samlokaliserade hos LPO Skärholmen. De delar LPO med Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning som bemannar polishuset med en socialsekreterare. Skärholmens tidigare projektanställningar har övergått till tillsvidareanställningar och de bemannar polishuset två till tre dagar i veckan. Socialsekreterarna arbetar halva sin arbetstid som socialsekreterare hos polis och halva sin arbetstid som SIG-samordnare.

Skärholmens socialsekreterare kan delta i förhör med ungdomar som inte är pågående ärenden vid socialtjänsten, de skriver yttranden enligt 11§ LuL och följer upp utdömda påföljder. De håller i presentationer avseende orosanmälningar och SIG samt hjälper till att vid behov etablera kontakt med stadens centrala avhopparverksamhet vid socialförvaltningen. Vidare har socialsekreterarna samverkansmöten med polis varannan vecka, utbyter information i brottsförebyggande syfte och är kontaktpersoner för både polis och socialtjänst. De är också med i Trefas där polis och socialtjänst delar lägesbild med varandra. Inom ramen för Trefas har de operativa möten var tredje vecka med polis och kriminalvård samt mellanmöten med enbart polisen varannan vecka.

Även socialsekreterarna från Skärholmen nämner de stora samverkansvinster man ser genom att dela arbetsplats med polisen och hur man får kännedom om varandras områden. Detta har inneburit bättre orosanmälningar, snabbare handläggning och att insatser kan ges till ungdomar i ett tidigare skede. De främsta utmaningarna är att få fler ärenden aktuella för SIG, att det är hög personalomsättning hos både socialtjänst och polis. Skärholmens socialsekreterare framhåller även att det behövs mer resurser överlag i arbetet med kriminella ungdomar.

Kungsholmen/Norra innerstaden

Kungsholmens och Norra innerstadens stadsdelsförvaltningar har en socialsekreterare samlokaliserad. Kungsholmen har arbetsgivaransvaret och socialsekreteraren har ett eget rum på LPO Norrmalm med tillgång till ett samtalsrum utanför skalskyddet.

Socialsekreteraren är på plats i princip dagligen och är vissa dagar med på polisens utsättningar. Hen informerar också om orosanmälningar, påminner om att skicka yttrandebegäran, är med på förhör och sammanför handläggare hos socialtjänst med rätt person inom polisen. Socialsekreteraren får även frågor från andra enheter inom polisen om socialtjänstens arbete, bland annat från narkotikagruppen, grova brottsgruppen och brott och personskyddsgruppen (BOPS).

Socialsekreteraren ansvarar för alla nya ärenden gällande unga lagöverträdare – oftast ensam men ibland tillsammans med socialsekreterare från respektive stadsdels mottagningsgrupp. Hen närvarar också vid förhör om inte ordinarie handläggare har möjlighet samt följer upp utdömd påföljd.

De fördelar samlokaliseringen givit är bland annat ett snabbare informationsflöde och att samverkan stärkts, men också att polis och socialtjänst nu arbetar mot samma mål. De mer handläggningstekniska aspekterna går smidigare och polisen skriver bättre anmälningar. De utmaningar som finns rör bland annat lokaler och tillgång till internet i polishuset, men kanske främst polisens långa handläggningstider. Dessa kan innebära att socialtjänsten träffar barn och unga långt innan polisen hunnit hålla förhör vilket skapar en problematisk fördröjning i ärendet och upplevs som inkonsekvent av ungdomarna. Problemet med de utdragna handläggningstiderna beror dels på polisens höga arbetsbelastning, men också på att de poliser som utbildats i att hålla barnförhör har minskat i antal.

I dagsläget finns inget beslut om tjänsten som socialsekreterare hos polis ska förlängas eller ej. Medarbetare hos både polis och socialtjänst har dock gett uttryck för att tjänsten underlättar samverkan och är ett uppskattat komplement i arbetet med unga lagöverträdare.

Hässelby-Vällingby

I Hässelby-Vällingby benämns tjänsten socionom hos polis och utgörs av en medarbetare som också arbetar som SIG-samordnare och familjebehandlare. Socionomen är inte placerad inom socialtjänstens myndighetsutövande gren utan inom stadsdelsförvaltningens öppenvård och har därmed inget myndighetsansvar. Planeringen är dock att tjänsten kommer föras

över till socialtjänstens myndighetsutövning då man ser vissa vinster med en sådan organisering.

Stadsdelsförvaltningen delar LPO Vällingby med Bromma stadsdelsförvaltning och de båda bemannar polishuset i omgångar. Det finns önskemål från polisen om att socialtjänsten ska bemanna polishuset i högre omfattning och en utmaning i samarbetet är att lokalpolisområdet utöver de två stadsdelsförvaltningarna också omfattar Solna. Detta innebär att polisen har att samverka med flera olika kommunala aktörer.

Inom ramen för tjänsten deltar socionom hos polis i samråd med polisen, är med i vissa förhör samt är behjälplig med att motivera familjer till att söka stöd hos socialtjänsten. Hen är en länk mellan polis och socialtjänst och är väl förtrogen med läget inom stadsdelen och vilka ungdomar som löper hög risk att hamna i kriminella miljöer.

De vinster samlokaliseringen hos polis medfört är bättre samverkan och förståelse för varandras uppdrag och organisation vilket bidragit till ett mer effektivt arbete och en samverkan som annars inte hade varit möjlig.

Bromma

Bromma har en socialsekreterare placerad vid LPO Vällingby. Tjänsten är på heltid och hen är stadsdelsförvaltningens kontaktperson gentemot polisen samt är med på många av polisens utsättningar. I lokalpolisområdet finns poliser med fokus på Bromma med vilka socialsekreteraren håller särskilt tät kontakt.

Socialsekreteraren är organisatoriskt placerad inom socialtjänstens myndighetsutövning och utgör ett stöd för övriga socialsekreterare vad gäller kontakt med polisen. Hen fungerar även som medhandläggare i ärenden rörande ungdomar med normbrytande beteende. Socialsekreteraren är med på förhör, främst vad gäller nya ärenden men ibland även sådana som är pågående på socialtjänsten, och skriver yttranden enligt 11 § LuL.

Tjänsten som socialsekreterare hos polis har sedan den skapades delvis kommit att förändras och är nu något mindre inriktad på handläggning och mer på samverkan. Socialsekreteraren är därför två dagar i veckan med när stadsdelsförvaltningens mottagningsgrupp delar ut ärenden för att få kännedom om händelser och personer som kan bli aktuella för samverkan. Hen är också med i andra samverkansgrupper i stadsdelen, exempelvis platssamverkan Blackeberg.

Samlokaliseringen har förenklat samarbetet med polisen, både i enskilda ärenden och på övergripande nivå. Den ger en naturlig ingång till polisverksamheten och socialtjänsten får en klarare bild

av vad som händer inom LPO Vällingby. Det som varit utmanande är polishusets lokaler eftersom socialsekreterarna har sina rum i förhörskorridoren och det har delvis varit svårt att komma in i polisens gemenskap. Bromma menar att sekretessen mellan polis och socialtjänst kan vara problematisk men också att polisen ibland saknar tillräckligt med egna resurser. I dagsläget finns inga indikationer på att tjänsten skulle upphöra men den skulle behöva klargöras och bli mer tydlig.

Södermalm

Tjänsten som socialsekreterare hos polis vid Södermalms stadsdelsförvaltning är på heltid och delas mellan två socialsekreterare, en från mottagningsgruppen och en från en ungdomsgrupp. De är hos polisen två dagar i veckan.

Socialsekreteraren från mottagningsgrupp är med när ungdomar som inte är aktuella hos socialtjänsten förhörs och fokuserar sitt arbete gentemot denna målgrupp. Socialsekreteraren från utredningsgrupp utgör en länk mellan polis och utredande socialtjänst och samverkar även med stadsdelsförvaltningens öppenvård. De skriver båda yttranden enligt 11 § LuL, genomför förhandsbedömningar gällande vissa ungdomar som är misstänkta för brott och har även gjort en broschyr om risk och skyddsfaktorer som de använder i samtalen. De statistikför också ärenden för att se vilka typer som är vanligast.

Tillsammans informerar socialsekreterarna om socialtjänstens arbete för polisen och för socialtjänstens medarbetare informerar de om polisens arbete, främst om ny lagstiftning och om det praktiska arbetet inom LPO Södermalm. De är också med på Oprim (ett fokusmöte med polisen där de tar upp trender, platser och personer).

De fördelar man märkt är bland annat att polisen nu skriver bättre anmälningar enligt 14 kap. 1 § SoL. Handläggare på socialtjänsten har också blivit mer benägna att bjuda in polisen till möten. Liksom övriga stadsdelsförvaltningar upplever man på Södermalm att den ökade förståelsen för varandras uppdrag inneburit stora samverkansvinster och att polisen blivit mer insatta vad gäller ungdomar med omfattande risk för att dras in i kriminalitet. Man upplever också att det är fördelaktigt att tjänsten omfattar en socialsekreterare från mottagningsgrupp och en från utredning.

De utmaningar man ser härrör främst från polisens egen organisation. Det finns till exempel ingen utsedd person hos polisen tillsatt för att samverka med socialtjänsten och polisen har heller inte tid att samverka i den utsträckning som vore önskvärt.

Hägersten-Älvsjö

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltning har en socialsekreterare hos polisen på heltid. Tjänsten är en projektanställning och organisatoriskt tillhör socialsekreteraren socialtjänstens mottagningsgrupp. Upptagningsområdet är fördelat på LPO Globen och LPO Skärholmen.

Socialsekreteraren är kontaktperson mellan socialtjänsten och de båda lokalpolisområdena och driver samverkan mellan de båda aktörerna. Hen sprider kunskap utifrån sekretessbrytande bestämmelser, är med på utsättning och samverkar brottsförebyggande tillsammans med polisen. Till de övriga arbetsuppgifterna hör bland andra att skriva yttranden enligt 11§ LuL och därefter följa upp utdömd påföljd, hålla föredrag om orosanmälningar och lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU. Socialsekreteraren är också konsultativ vid orosanmälningar samt utvecklar nya gemensamma arbetsätt och rutiner. Socialsekreterarens fokus är också att med hjälp av strukturerade bedömningsinstrument som SAVRY och EARL i ett tidigt skede upptäcka barn och unga som begår brott.

Utöver dessa arbetsuppgifter medverkar socialsekreteraren vid eventuella akutmöten inom stadsdelen, en mötesform som aktiveras om det uppstår oro inom något av stadsdelens områden varvid representanter för olika aktörer samlas för att mer samlat kunna hantera situationen.

I syfte att utveckla tjänsten har bland annat föreslagits att socialsekreterare ska vara med när polis gör tillslag i ungdomars hem, att hen ska ha stödjande och motiverande samtal med ungdomar som sitter frihetsberövade samt börja göra en kartläggning av yngre ungdomar i riskzon för kriminellt beteende. Det kan dock vara svårt att upptäcka dessa ungdomar och både polisen och stadsdelsförvaltningen dras med hög personalomsättning.

De framgångsfaktorer som identifierats är dels den förbättrade samverkan mellan polis och socialtjänst och den ökade förståelsen för varandras uppdrag, men också att handläggningen av ärenden gällande barn och unga med normbrytande beteende förbättrats.

Enskede-Årsta-Vantör och Farsta

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning bemannar LPO Globen men delar också LPO Farsta tillsammans med Farsta stadsdelsförvaltning. Enskede-Årsta-Vantör har två anställda som socialsekreterare hos polis medan Farsta har en. Samtliga tillhör respektive stadsdelsförvaltnings mottagningsgrupp och har sina huvudsakliga arbetsuppgifter kopplade till dessa grupper.

Socialsekreterarna bemannar polishusen i LPO Globen och LPO Farsta en dag i veckan. De deltar vid utsättningar med polis, fältassistenter och SIG-samordnare en gång i månaden och delar lägesbild med samma aktörer. De stärker vissa samverkansformer mellan polis och socialtjänst och tilldelas inom ramarna för respektive mottagningsgrupps arbete ärenden där oron rör ungdomar med kriminalitet och annat normbrytande beteende.

De fördelar samlokaliseringen medfört är en ökad samverkan med polisen och en större förståelse för varandras uppdrag. De svårigheter man identifierat rör främst att tjänsten kan användas mer konstruktivt och behöver samordnas bättre. Eftersom det ordinarie arbetet i respektive stadsdelsförvaltning prioriteras och omfattningen av samlokaliseringen uppgår till en dag i veckan finns vissa svårigheter att utveckla tjänsten vidare.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 15 november 2023. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 16 november 2023.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Sammantaget konstaterar förvaltningen att samlokaliseringen av socialsekreterare hos polisen stärkts under senare år vilket inneburit att stadens resurser används mer effektivt och att polis och socialtjänst drar nytta av varandras kompetenser. Det praktiska samarbetet för att förebygga att barn och unga dras in i en kriminell livsstil, och för att hjälpa barn och unga att bryta med kriminella kretsar, har stärkts och effektiviserats. I förlängningen motverkar detta även det dödliga våldet i kriminella miljöer och är ett verktyg i arbetet med att alla stadens barn och unga ska växa upp under trygga former.

Förvaltningen föreslår att tjänsteutlåtandet godkänns som redogörelse för budgetuppdraget.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2023-11-09
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2023-11-08